

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Historia da Construción e Patrimonio Arquitectónico Galego	Código	670G01136	
Titulación	Grao en Arquitectura Técnica			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma				
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Construcións e Estruturas Arquitectónicas, Cívicas e Aeronáuticas			
Coordinación	Iglesias Maceiras, Álvaro José	Correo electrónico	alvaro.iglesias@udc.es	
Profesorado	Iglesias Maceiras, Álvaro José	Correo electrónico	alvaro.iglesias@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O obxectivo principal de esta asignatura é fomentar o interese polos estudos que permitan mellorar o estado de conservación e protexer o noso Patrimonio Histórico Cultural de Galicia, e en especial o construído e o arquitectónico.</p> <p>A conservación dos Bens Culturais, e en particular, do Patrimonio Arquitectónico, require actuacións integradas de equipas multidisciplinares, e exige un coñecemento científico, profundo e especializado en diversos campos.</p> <p>Por tanto,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fomentar o interese polos estudos que permitan coñecer os tratamentos, técnicas de intervención, restauración e rehabilitación do noso Patrimonio Histórico Construído, en especial o arquitectónico. - Adquirir unha visión actualizada das interaccións do entorno medioambiental no que se atopan os monumentos de interese histórico-artístico. - Avaliar e debater sobre conceptos relacionados coa protección e conservación das obras inmateriais de interese histórico-artístico. - Desenvolver as capacidades de análise e síntese, traballo en grupo, crítica, autoevaluación e debate.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A49	A2.3 Coñecemento da evolución histórica das técnicas e elementos construtivos e os sistemas estruturais que deron orixe ás formas estilísticas.
A54	A2.8 Aptitude para intervir na rehabilitación de edificios e na restauración e conservación do patrimonio construído.
B31	B1 Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B32	B2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B33	B3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B34	B4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.
B35	B5 Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
A2.3 Coñecemento da evolución histórica das técnicas e elementos construtivos e os sistemas estruturais que deron orixe ás formas estilísticas.	A49	B31	C1
A2.8 Aptitude para intervir na rehabilitación de edificios e na restauración e conservación do patrimonio construído.	A54	B32	C3
		B33	C4
		B34	C5
		B35	C6
			C7
			C8
			C9
B1 Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A49	B31	C1
B2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	A54	B32	C3
B3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		B33	C4
B4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.		B34	C5
B5 Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		B35	C6
C1 Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.			C7
C3 Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C8
C4 Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.			C9
C5 Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.			
C6 Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.			
C7 Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.			
C8 Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			

Contidos	
Temas	Subtemas

0. O ARQUITECTO TÉCNICO/ENXEÑEIRO DE EDIFICACIÓN ANTE O O PATRIMONIO CULTURAL ARQUITECTÓNICO.	0.1. O Arquitecto técnico/Enxeñeiro de Edificación diante do Patrimonio Cultural. 0.2. O Arquitecto técnico/Enxeñeiro de Edificación e a Arqueoloxía da arquitectura. 0.3. Sensibilización actual cara as construcións do patrimonio arquitectónico. 0.4. A rehabilitación e a restauración. 0.5. Lexislación e estímulos oficiais na actualidade.
1. A ORIXE DAS FORMAS CONSTRUCTIVAS.	1.1. Historia e cronoloxía. Os grandes períodos históricos. 1.2. As primeiras manifestacións da construción. 1.3. A evolución no uso dos materiais. 1.4. Técnica e tecnoloxía. Os sistemas constructivos.
2. PRIMEIRAS MANIFESTACIÓNS CONSTRUCTIVAS.	2.1. A Prehistoria e as grandes construcións funerarias. O Megalitismo Atlántico. 2.2. A Protohistoria e a construción castreña do Noroeste Peninsular. 2.3. Exemplos en Galicia.
3. A CONSTRUCCIÓN ROMANA.	3.1. Materiais, técnicas e solucións constructivas. 3.2. Tipoloxías arquitectónicas e constructivas. 3.3. A herdanza romana e a súa diversidade. 3.4. Exemplos en Galicia.
4. A ARQUITECTURA PALEOCRISTIANA.	4.1. Antecedentes e materiais de construción. 4.2. A basílica paleocristiana. 4.3. Exemplos en Galicia.
5. A ARQUITECTURA PRERROMÁNICA.	5.1. Antecedentes e materiais de construción. 5.2. Arquitectura sueva, Visigoda y Mozárabe. 5.3. Prerrománico asturiano en Galicia. 5.4. Exemplos en Galicia.
6. A ARQUITECTURA ROMÁNICA.	6.1. Materiais e sistemas constructivos. 6.2. Evolución estrutural. O arco e a Bóveda. 6.3. Análise de tipoloxías edificatorias e constructivas. 6.4. Arquitectura relixiosa, civil e militar. 6.5. Exemplos en Galicia.
7. A ARQUITECTURA GÓTICA.	7.1. Materiais e sistemas constructivos. 7.2. Novos conceptos estruturais. A Bóveda de crucería. 7.3. Análise de tipoloxías edificatorias e constructivas. 7.4. Arquitectura relixiosa. 7.5. Exemplos en Galicia.
8. ENTRE O RENACEMENTO E A REVOLUCIÓN INDUSTRIAL.	8.1. Novos conceptos de Arquitectura: Renacemento, Barroco e Neoclásico. 8.2. Materiais e solucións constructivas. Primeiros tratados de construción. 8.3. Análise de tipoloxías edificatorias e constructivas. A Cúpula. 8.4. Evolución do concepto de cidade. O urbanismo. 8.5. Maestros do Barroco Galego. Domingo de Andrade. 8.6. Enxeñeiros militares. 8.7. Exemplos en Galicia.

9. ARQUITECTURA CONTEMPORÁNEA.	<p>9.1. Arquitectura Neoclásica. Arquitectura Ecléctica.</p> <p>9.2. Arquitectura do ferro. Arquitectura indiana.</p> <p>9.3. O Rexionalismo.</p> <p>9.4. O Art Nouveau.</p> <p>9.5. O Art Decó.</p> <p>9.6. As primeiras vanguardias.</p> <p>9.7. O Movemento Moderno. O Racionalismo.</p> <p>9.8. Novas tipoloxias edificatorias e constructivas.</p> <p>9.9. Exemplos en Galicia.</p>
--------------------------------	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	20	0	20
Proba obxectiva	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	5.5	0	5.5
Sesión maxistral	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	43	43	86
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Os alumnos realizarán, durante o curso, exercicios propostos en clase, que deberán solucionar individualmente e presentar para a súa avaliación posterior. É obrigatorio realizar estes traballos según as normas de presentación e entrega que serán facilitadas nas clases e que estarán expostas no Campus Virtual.
Proba obxectiva	Realizarane unha primeira proba obxectiva á finalización da exposición da materia, que será a de primeira oportunidade. Os alumnos que suspendan esta primeira proba poderán presentarse a proba de segunda oportunidade. O acceso a estas probas será exclusivamente para os alumnos que asistiran co mo mínimo a o 80% das clases (tanto expositivas como interactivas) e que superaran, con nota mínima de aprobado a totalidade dos traballos tutelados propostos.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada col uso de medios audiovisuais, con a introducción de algunhas preguntas dirixidas a os estudantes (que deberán ter unha actitude proactiva nas clases), con a finalidade de transmitir os coñecementos necesarios e facilitar o aprendizaxe. A asistencia e a participación nestas sesións será valorada favorablemente para as calificacións de todas as probas. De feito, e obrigatorio a asistencia do alumno como mínimo a o 80% das clases (tanto expositivas como interactivas).

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Sesión maxistral Proba obxectiva	Trátase do tempo que o profesor reserva para atender e resolver dúbidas do alumnado en relación co a materia. Actividade académica desenrollada por o profesorado, de forma individual o en pequenos grupos, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudio e/ou temas vinculados co a materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenrollarse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías no despacho) o de forma non presencial (a través de correo electrónico o do campus virtual).

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Os alumnos realizarán, durante o curso, exercicios propostos en clase, que deberán solucionar individualmente e presentar para a súa avaliación posterior. Non se calificará ningún traballo que non cumpla as Normas de entrega das Prácticas, facilitadas no Campus Virtual. Ademais valorarase a presentación e formato dos traballos, así como os contenidos.	30
Sesión maxistral	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Valorarase a intervención proactiva do alumno nas clases, tendose en conta a exposición oral de traballos, a participación en debates, etc.	10
Proba obxectiva	A49 A54 B31 B32 B33 B34 B35 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Da materia do programa se realizaran as correspondentes probas obxetivas de conxunto (de primeira e segunda oportunidades) a finalización do curso. Podrán acceder as probas todos aqueles alumnos que superen o 100% dos traballos tutelados (prácticas) e que asistiran a lo menos o 80% das clases expositivas e interactivas. O contido das probas será teórico e práctico, e para a súa avaliación terase en conta a presentación, orden, claridad na exposición das materias e a correcta exposición dos aspectos técnicos requeridos na proba.	60

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - BENEDICTO SALAS, Roberto (2010). Introducción a la construcción megalítica. Zaragoza: Mira - BORES GAMUNDI, Fernando (Coord.) (2000). Casas de Indianos. Xunta de Galicia. Santiago de Compostela: Secretaría Xeral para as Relacións coas Comunidades Galegas - CAAMAÑO SUÁREZ, Manuel (2000). Las Construcciones de la Arquitectura Popular. Patrimonio etnográfico de Galicia. A Coruña: Editorial Hércules - CAAMAÑO SUÁREZ, Manuel (2003). As construcións da arquitectura popular. Patrimonio etnográfico de Galicia. A Coruña: Ed. Consello Galego de Colexios de Aparelladores e Arquitectos Técnicos, - CASELLA, Gabriella (2003). Gramáticas de pedra. Levantamento de tipoloxías de construción murária. Porto (Portugal): Ed. Centro Regional de Artes Tradicionais - CASTRO VILLALBA, Antonio (1999). Historia de la construcción arquitectónica. Barcelona: UPC Universidad Politécnica de Cataluña, - CHOISY, Auguste (1999). El arte de construir en Roma. Madrid: Instituto Juan de Herrera - CÓIAS, Vítor (2007). Reabilitação Estrutural de Edifícios Antigos. Ed. Argumentum- GECORPA (Grémio das Empresas de Conservação e Restauro do Património Arquitectónico) - ESCRIG, Félix (1997). Las grandes estructuras de los edificios históricos de la Antigüedad hasta el Gótico. Sevilla: Instituto universitario de Ciencias de la Construcción - GÓMEZ, Rafael (2006). Los constructores en la España Medieval. Sevilla: Universidad de Sevilla - MAGRO MORO, Julián V. (1999). La construcción en la Baja Edad Media. Valencia: UPV Universidad Politécnica de Valencia - MARÍN SÁNCHEZ, Rafael (2000). La construcción griega y romana. Valencia: UPV Universidad Politécnica de Valencia, - SERRA HAMILTON, Alberto (1997). érminos ilustrados de arquitectura, construcción y otras artes y oficios. Madrid: Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Madrid - SORALUCE BLOND, José Ramón (2008). Historia de la arquitectura restaurada: de la antigüedad al renacimiento. A Coruña: Universidade da Coruña, Servizo de publicacións - SORALUCE BLOND, José Ramón (2010). Historia de la arquitectura restaurada: del renacimiento al Movimiento Moderno. A Coruña: Universidade da Coruña, Servizo de publicacións - TAÍN GUZMÁN, Miguel (1997). Los arquitectos y la contratación de obra arquitectónica en la Galicia barroca, 1670-1700. A Coruña: Edicións do Castro - TORRES BÚA, Manuel (2007). A arquitectura en Galiza. Aproximación á realidade arquitectónica xeral da Galiza dende a Prehistoria ata os nosos días. Vigo: Edicións Nigra Trea - UBEDA DE MINGO, Pascual (1988). Arqueología urbana. Análisis de la construcción 1750-1936. Madrid: Escuela de la Edificación - VIDAL ROMANÍ, Juan Ramón (1991). Paisaxes de Galicia.. Santiago de Compostela: Ed. Xunta de Galicia- Consellería de Ordenación do Territorio e Obras Pública
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Construción V/670G01126
 Construción III/670G01122
 Construción IV/670G01125
 Construción II/670G01115
 Materiais de Construción III/670G01118
 Materiais de Construción I/670G01105
 Construción I/670G01106
 Materiais de Construción II/670G01113
 Xeometría Descritiva e da Representación/670G01102
 Expresión Gráfica Arquitectónica I/670G01103

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías